

SVENSKA SEKTIONENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun

Svenska sektionen

Svenska sektionens verksamhetsberättelse 2020

Svenska sektionen vid Soite sammanträder regelbundet ca sex gånger per år, och följer aktivt den tvåspråkiga samkommunen Soites verksamhet och gör utvärderingar av den. Sektionen saknar beslutanderätt, men ger utvecklingsförslag för hur betjäning på båda nationalspråken kunde tryggas. Sektionens verksamhet utgår från Soites språkprogram gällande finska och svenska språket, som i sin tur utgår från språklagen, socialvårdslagen, hälso- och sjukvårdslagen och samkommunens förvaltningsstadga, och ger riktlinjer för hur Soite ska förverkliga en jämlik betjäning på både finska och svenska. I programmet fastställs att *”För att säkra ordnandet av svenskspråkig service finns det en svensk sektion i samkommunen”* och vidare att,

Svenska sektionens uppgift är att utveckla och koordinera den svenskspråkiga befolkningens social- och hälsovårdsservice samt svenskspråkig examensinriktad utbildning och fortbildning för personalen, att ge rekommendationer till styrelsen och vid behov till fullmäktige. Sektionen definierar även de serviceställen där goda kunskaper i svenska krävs, övervakar att det finns tillräcklig svenskspråkig personal inom de olika enheterna samt att ge rekommendationer, utlåtanden, initiativ och förslag angående klagomål beträffande service på svenska.. (Språkprogram gällande finska och svenska språket 2020: 4).

Svenska sektionens uppgift är alltså i korthet att följa upp, utveckla och lägga fram förslag för att trygga tillgången på svensk service. Ett bra exempel på detta är att under året har tillgången på svenskspråkig vård för bland annat Karlebys skolelever behandlats vid flera sammanträden då Donnerska skolans rektor Kaj Holmbäck under våren i ett e-postmeddelande uttryckte sin oro angående huruvida elever och familjer vars modersmål och känslspråk är svenska faktiskt kan erbjudas service på sitt modersmål. Svenska sektionen beslöt i 15 §/11.3.2020 att göra en utredning, höra Kaj Holmbäck och be om ett svar av de verksamhetsområden hos Soite som har ansvar för ärendet. Kaj Holmbäck besökte sektionens sammanträde 13.5 och poängterade att Soite i princip har bra strategier och program som också översatts till svenska, men i praktiken har tjänsterna som omnämns i planerna enbart funnits på finska: det vore bra om det fanns en skild plan där man presenterar vilka familjetjänster som faktiskt finns tillgängliga på svenska. (27 §/2020.) Ärendet vidarebehandlades i 53 §/4.11.2020, och då Donnerska skolan under två månader i början av höstterminen varit utan svenskspråkig skolhälsovårdare diskuterades särskilt bristen på svenskspråkig

skolhälsovårdspersonal: Soite planerar så långt som möjligt verksamheten så att de språkliga förpliktelseerna uppfylls, men det har varit en stor utmaning att hitta svenskspråkiga hälsovårdare, särskilt vid t.ex. plötslig sjukfrånvaro. I samband med 53 § inledde sektionen också en diskussion kring om Soite vid personalrekrytering borde utöka sin svenskspråkiga annonsering och starkare betona kunskaper i båda språken för att locka mer personal som kan både svenska och finska. (54 §, 55 §/2020). För en grundligare behandling av frågorna bjöd sektionen in ledningen till sitt följande sammanträde 16.12.2020: sektionen påpekade vid detta sammanträde att Soite har gjort och gör mycket för att trygga svensk service, men det behövs inte många fall som exempelvis 62 §/2020 (där en patient inte fick betjäning på svenska när hen ringde Soites coronahjälplinje) för att en uppfattning om det motsatta ska spridas. Att betona tvåspråkigheten vid annonsering vore enligt sektionen ett sätt att både motverka detta och ytterligare förbättra förutsättningarna för att kunna erbjuda svenskspråkig service. (54 §/2020).

Andra bra exempel på ärenden angående den svenskspråkiga betjäningen som sektionen behandlade under år 2020 är bland annat den tidigare nämnda responsen om brist på svensk betjäning vid Soites coronahjälplinje (62 §) och en begäran om utredning av de språkliga tjänsterna i Mellersta Österbotten med anledning av en anmärkning som inkommit angående den svenskspråkiga betjäningen (43 §). 11.3.2020 besökte Maija Juola, verksamhetsområdeschef för Soites seniortjänster, sektionen för att informera om hur Soite vid avslutandet av verksamheten vid seniorcentret Pettersborgs enhet Nordman i april 2020 tänkt ordna serviceboendetjänster med heldygnsomsorg för invånarna, särskilt med tanke på de svenskspråkiga äldre som behöver service på sitt modersmål. Därtill deltog Maija Juola och utvecklingsdirektör Jussi Salminen i ett sammanträde 24.3.2020 för att informera om och diskutera ärendet. (21 §.) Vid sitt sista sammanträde år 2020 diskuterade sektionen med ledningen angående hur man kunde lösa de ekonomiska och logistiska utmaningar som väntar Vasa sjukvårdsdistrikt under de kommande åren, t.ex. i fråga om vad en överföring av Kronoby från Mellersta Österbottens till Österbottens sjukvårdsdistrikt skulle innebära för avståndet till tjänsterna och tryggandet av svenskspråkig betjäning inom Soite (63 §). Under början av år 2020 diskuterade sektionen också ett förslag från barnskyddets och familjestödtjänsternas serviceområdeschef Minna Lönnbäck angående hur man kunde befrämja svenskan inom Soite genom att instifta en utmärkelse att delas ut årligen till personer eller arbetsteam som aktivt har försökt betjäna klienter/patienter på svenska. Sektionen välkomnade förslaget och beslöt undersöka patienters möjligheter att lämna särskild respons om sin vård i fråga om de språkliga aspekterna, lämna in nomineringar för utmärkelsen etc (7 §).

Utöver sitt eget arbete har sektionen fått ta del av information om verksamheten inom andra organ, enheter och grupper: till exempel har utvecklingsdirektör Jussi Salminen förmedlet information om arbetet i Folktingets och Kommunförbundets arbetsgrupp Vård på svenska (VPS), som inledde sin verksamhet 22.1.2020 och arbetar för tryggheten av svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster när social- och hälsovårdsstrukturerna reformeras (8 §). Inför arbetsgruppens sammanträde 10.3.2020 gav sektionen tjänsteinnehavarna väggkost i tryggheten av den svenskspråkiga servicen och i samarbetet med de tvåspråkiga landskapen, och under sina följande möten har sektionen mottagit information om bland annat projekten inom Hälsobyns svenskspråkiga verksamhet (31 §), det fortsatta ordnandet av Kårkullas (svenskspråkiga) verksamhet, det obligatoriska samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga vårdlandskapen och Vårdlandskap X (42 §) samt stödet för beredningen av de tvåspråkiga välfärdsområdenas verksamhet (61 §) samt. Sektionen har också fått ta del av rapporterna om social- och patientombudsmannens verksamhet och innehållet av de gånger ombudsmännen kontaktades under år 2019 (20 §); en redogörelse för den resa till Danmark som ledningen för kompetenscenter inom det sociala området genomförde 3-5.12.2019 (30 §); en promemoria från justitieministeriet om beredning av inrättandet av en äldreombudsman (33 §); och infobrev från SOSTE om aktuella ärenden (44 §; 50 §),

Sektionen saknar som tidigare nämnt beslutanderätt och engagerar sig därmed istället genom att ge väggkost och utlåtanden i olika ärenden, vilket man gjort vid ett flertal tillfällen under året som gått. Bland annat deltog sektionen i Soites handikappråds skrivelse till Riksomfattande handikapprådet (6§) angående oron över ökad ojämlikhet till följd av den ökade digitaliseringen av social- och hälsovårdstjänster, och vid i behandlingen av 42 § gjorde sektionen en enhällig rekommendation angående tillägg i Soites styrelses utlåtande om utkastet till regeringens proposition om social- och hälsovårds- och landskapsreformen. Sektionen har också diskuterat Soites strategi, värden och kritiska framgångsfaktorer och gett väggkost till budgetberedningen (36 §). 9.9.2020 besökte Magnus Enlund från Migrationsinstitutet sektionen för att presentera planen för en studie som kan användas för att skraddarsy lokala åtgärder som förbättrar hälsa och välfärd för personer med invandrarbakgrund i svenskspråkiga kommuner i Finland, och under sammanträdet diskuterades finansieringen för studien: sektionen gav väggkost för projektet och förhöll sig positivt till det, men valde att avvakta för att se vad andra potentiella projektsamarbetspartner beslutade, och vid vidarebehandlingen i 51 § konstaterades att Soite av bland annat ekonomiska orsaker beslutat att inte delta i projektet. (41 §.) Även om Soite inte kunde betala direkt ekonomiskt stöd fick man ändå delta som samarbetspart, och 14.4.2021 besöker Magnus Enlund sektionen för att berätta om hur projektet framskridit.

Sektionen har under året också haft besök av ett antal inbjudna sakkunniga. Vårdförordningskoordinator Henri Nevalainen besökte svenska sektionen (19 §) 11.3.2020 för att informera om den regionala planen för främjande av hälsosamma levnadsvanor, och 13.5.2020 informerade organisatör Lazarus Noon om organisationen Gränslös Mathjälps verksamhet, hur den inleddes och hur den fungerar, och hur behovet av den ökat under coronapandemin (28 §). Sektionen fick i år dessutom välkomna en ny ledamot, Hanna-Lea Ahlskog, som Soites fullmäktige utsåg till ny ordinarie medlem i svenska sektionen efter att sektionens tidigare ledamot Teija Muuraiskangas begärt befrielse från sin roll som ledamot i svenska sektionen på grund av att hon flyttat från kommunen (39 §).

Under år 2020 höll sektionen sammanlagt sex sammanträden: 15.1, 11.3, 13.5, 9.9, 4.11 och 16.2. Ledamöter i sektionen var Hanna-Lea Ahlskog, Max Björkskog, Susanne Hongell, Tapani Myllymäki och Carita Söderbacka. Ordförande var Hans Snellman och vice ordförande Jesper Sundström. Som föredragande i sektionen fungerade utvecklingsdirektör Jussi Salminen och som sekreterare Mikaela Smeds.